

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK X.

ČÍSLO 4.

Generál Josef Le BLÉVEC :

Na paměť maršála Foch.

Maršála Foch neví již mezi živými! Odpočívá věčným spánkem pod kopulí dómu Invalidů po boku druhých nesmrtelných kapitánů nesoucích jméno Napoleon a Turenne! A nám všem, vojákům armády francouzské i armád spojeneckých, kteří jsme více nebo méně přímo sloužili pod jeho rozkazy, nezbývá napříště než želeť jeho předčasného odchodu a připomínati si v bolestném smutku jeho památku; nezbývá nám nic jiného než přenášeti se ve vzpomínkách zpět do oněch let 1914—1918, kdy, od Morhange a od Marny, přes Yseru a Sommu, nepřestával stoupati, nepřestával růsti v obdivu všech, aby nakonec 11. listopadu 1918 dosáhl úcty všeobecné, ba takřka nadlidské!

A přece to není teprve rok 1914, od kdy se datuje proslulost tehdejšího generála Foch. Již dlouho před tím jeho výklady ze všeobecné taktiky na Válečné škole, jeho knižně vydaná díla, jeho přednášky a cvičení, které neváhal ještě jako plukovník konati ve svých různých posádkách pro kandidáty do Válečné školy, jeho mistrné kritiky, které konal jako velitel vojskového tělesa v terénu po cvičeních a po polní střelbě — to vše obrátilo naň pozornost vojenských kruhů a jeho jméno stalo se již tehdy obecně známým v celé francouzské armádě. Vzpomínám si ještě dnes na jednu z těchto jeho kritických rozprav v červnu 1904, když velel dělostřeleckému pluku ve Vannes; neváhali jsme přijíti — s několika kamarády, kteří jako já byli na zkušené u sousedního dělostřeleckého pluku — z dosti značné dálky, jen abychom jej slyšeli; v bezmezném obdivu naslouchali jsme jeho živému slovu, plnému obrazů a někdy drsnému, avšak oplývajícímu všestranným poučením; bylo to pro nás tak nové — podobné kritické rozpravě!

Úloha maršála Foch během války a po ní je příliš obecně známa, než aby bylo třeba ji zde znovu uváděti.

Budiž tedy dovoleno jen několik slov o oněch třech vlastnostech, které spolu s mnoha jinými vyznačují veliký maršálův zjev a které se jmenují *pracovitost, vůle, skromnost*.

Život maršála Foch je především životem tuhé práce a neúnavného přemýšlení. Jeho vojenský geniis, zaskvěš se za války v plné své záři, nebyl bleskem vysehnuvším náhle pod tlakem okolností; byl výsledkem více než čtyřicetileté intenzivní práce. Chceme-li užiti výroku presidenta Poincaréa — Foch soudí vždy, že „geniální improvisace na bojišti nejsou než náhle vypučevší květ dřívější myšlenkové práce“. A tak po celý svůj život nepřestává kázati o práci a sám dávati její nejdokonalejší příklad. Ani po válce, kdy by byl býval mohl užívati tisíckrát zaslouženého odpočinku, nezastavuje se jeho intelektuální činnost ani na chvíli; je ve své pracovně na bulváru Invalidů od rána do večera; zajímá se o všechny otázky, vojenské i jiné; teprve když je přemáhán nemocí, uvoluje se přerušiti svou neúmornou práci.

Alé maršál Foch, muž práce, je zároveň mužem ohromné vůle! Vůle! Jaká to živelná vůle se projevuje vždy a všude, bez oddechu a bez zastávky, v jeho koncepcích, v jeho řeči, v jeho gestech, v celé jeho bytosti, jaká zelezná vůle sálá z něho jako fluidum na všechny, kdo se mu blíží a kdo mají

plniti jeho rozkazy! Vůle železná, ovšem, avšak zároveň vůle uvážená, ovoce rozmyslu a vědění.

„Vítězství rovná se vůli.“ „Vítězství připadá vždy těm, kdo si je zaslouží silnější vůlí a inteligencí.“ Toť aforismy, které nalézáme v jeho dílech a které nepřestával po celý svůj život, avšak zejména za války, proměňovati v praxi. Nechtě se stanou sebe strašnější události, nedovedou ani na okamžik otrásti maršálovou vůli. Situace se zdá mnohým zoufalá, on však zůstává pevný, klidný, důsledný ve svých rozhodnutích, a na konec události ovládne.

Jaké vůle bylo třeba tomuto muži, aby udržel kormidlo v úzkostných chvílích, které prožil na Marne, na Yseře a v dubnu, květnu, červnu a červenci 1918!

Tuto neochvějnou vůli vyjadřuje maršál stručnými, obraznými slovy, která se těm, kdo nejsou naň zvyklí, zdají někdy i poněkud záhadnými; jeho myšlenky letí tak rychle, že jich nemůže zplna vyjádřiti; jeho věty zůstávají často nedokončeny; doplňuje je máchnutím ruky, jediným slovem. Avšak tato slova a tato gesta mají váhu: ti, kdo se od něho vracejí, odcházejí galvanisováni toužou vůli, kterou je prodchnut Vůdce.

A k tomu všemu je maršál Foch podivuhodně skromný a tato podivuhodná skromnost jej neopouští nikdy, ani uprostřed nejkrásnějších triumfů, které mu byly souzeny. Onoho srpnového dne roku 1918, kdy přijímá z rukou presidenta republiky hůl maršála Francie, vypadá téměř rozpačitě nad chvalořečmi, kterými je zahrnován. V den, kdy uzavřel příměří, vrácí se z Rethondes do Paříže, uchyluje se do ústraní před vším hlukem a před všemi slavnostmi a teprve nazítří je ho znovu viděti v hlavním stanu v Senlis. Při slavnostním vjezdu do Met a do Štrasburku — táž skromnost: nížádná okázalost, žádné dlouhé proslovy, ale za to činy, které jdou přímo k srdci lotrinského a alsaského obyvatelstva.

Později, v květnu 1919, dochází k oné triumfální jízdě obsazeným Porýním. Maršál navštěvuje postupně Landau, Mayence, Koblenz, Kolín, Aix la Chapelle; německé obyvatelstvo se tísní v ulicích, aby mohlo spatřiti tvář svého přemožitele; on však zůstává prostý, nepřístupný jakémukoliv rozehřívání; ochotně jde pěšky od budovy k budově jako jakýkoli jiný obyčejný chodec. S lodí, na které jede z Mayence do Koblence a z Koblence do Kolína, otevírá se velkolepé, nevylicitelné divadlo: břehy Rýnu jsou vroubeny francouzskými a spojeneckými vojsky; všude hřmí dělostřelba otřásající zdmi starých hradů; hudby hrají a prapory se sklánějí při maršálově průjezdu; nad hlavami nesčíslné letouny doprovázejí stále loď; to vše v záři jarního slunce, uprostřed podivuhodných krajinářských krás Porýní. My všichni jsme unášeni touto podívanou; prudké vzrušení svírá nám hrdlo; do očí derou se nám slzy. Jakže?! Sen našeho mládí, sen, který jsme laskali po pětadvaceti let svého vojenského života, sen o tom, že přijdeme jako vítězové na břehy Rýna, tento kouzelný, slavný sen není již snem, je skutečností! Ale maršál, stojící téměř stále na lodním můstku, zůstává i zde klidný, mlčelivý; ani jediné slovo, ani jediné gesto pýchы — nic; jediné jeho tvář je prozařována širokým úsměvem, ve kterém se zračí prosté vnitřní uspokojení...

*

In memoriam. In spem. Těmito slovy končil plukovník Foch předmluvu k prvnímu vydání svých děl. Tato slova dal vyrytí i maršál Foch na náhrobek svého syna, padlého před nepřítelem v Lotrinsku v srpnu 1914.

Slova, která shrnují podivuhodně celý jeho život rozumový i mravní. Slova, která ve své prostotě by byla snad nejkrásnějším náhrobním nápisem, který by Francie mohla vrýt na náhrobek svého slavného vojáka.

In memoriam! Ano, budeme na Vás vzpomínati, pane maršále! Vaše památka bude žít v srdcích nás, kteří jsme bojovali pod Vašimi rozkazy,

jako bude žít v paměti budoucích generací, pokud jen bude žít myšlenka vlastnictví!

In spem! Ano, doufáme, ba věříme, že naučení, která jste dal světu, nikdy nepominou! Věříme, že Váš život, ztělesňující práci a víru, zůstane příkladem, vzorem, kterému se budeme snažiti vždy blížit! Věříme, že kdyby nastaly někdy okolnosti podobné poměrům v roce 1918, najdou Francie i její spojenci ve svém lůně a postaví si v čelo muže, Vůdce, jakým jste byl Vy!

Podplukovník gšt. František VEJMEJKA:

Střetný boj. Jeho charakteristika a zásady jeho provádění v rámci divise.

(Dokončení.)

VI.

„Zahajovací boj má následovati rychle po zjednání dotyku, aby nepřítel musil odhaliti své síly, aby armáda získala čas a prostor, potřebný pro svá bojová opatření.“ (Čl. 257 G-V). V praxi se zdá, že střetný boj bude tak rychlý, že bude nesnadno rozlišovati, kde přestává dotyk a kde začíná zahajovací boj nebo docela útok. Jediná pomůcka pro rozlišování bude počet a množství částí, zasažených proti nepříteli, a úloha daná velitelem armády nebo divise. Proto se stává teorie příliš suchou a nutno ji alespoň poněkud aplikovati.

Poslední letecká hlášení nám oznámila hlavní síly nepřítel v určitém prostoru, který je značně za linií dotyku. Bojem předvojů se nám nepodařilo zjistiti další důležité zprávy o situaci nepřítel. Jediné, co víme, je, že naše přední části jsou v dotyku, že někde postupují a naopak někde jsou zatlačovány. Jisto je, že boj předvojů bude pokračovati tak dlouho, až se zastaví před souvislou palebnou clonou, na jejíž prolomení nemá předvoj náležitě síly. Nebo na jiném místě s veškerým úsilím bude předvoj držeti některé význačné body, na něž nepřítel útočí, ovšem lze předpokládati, že bez zvláštní převahy materiální, neboť proti té by se předvoj dlouho neudržel.

Co možno z toho usuzovati?

1. Nepřítel mohl — právě tak jako vlastní armáda — pokračovati v pochodu a naše předvoje navázaly dotyk s jeho předvoji, nebo je zahájen střetný boj v pravém smyslu slova. Nebo

2. valný voj nepřátelských sil mohl se zastaviti na původním místě zjištění a kryje se jen slabými, lehkými částmi, posunutými vpřed. Tedy v tomto případě dotyk je navázán jen s více méně pevnou clonou, která je chráněna souvislým pásmem palby, před níž byly zastaveny naše dotykové jednotky. Tato domněnka bude tím pravděpodobnější, organisuje-li nepřítel dále vzadu terén. Nebo

3. mohl nepřítel třebaš postoupiti z původního místa zjištění až na určité, bližší pásmo v terénu, předem vybrané, kryje se vpředu lehkými částmi jako v případě, uvedeném za 2.

4. Konečně mohou to býti již vlastní hlavní síly nepřítel, našel-li zde velmi příhodný terén a má-li v úmyslu jej vážně brániti a využití ho.

Tedy je zřejmo, že velitel je v situaci, v níž mu nebude možno spoléhati na zprávy, získané různými zpravodajskými prostředky, kdy musí nezbytně zjistiti skutečnou nepřátelskou situaci a zvědět